

FUNDACJA
BATOREGO

Argumenty

forumIdei

20 listopada 2024

Przed rozprawą TK: analiza wniosków prezydenta kwestionujących ustawy reformujące Trybunał Konstytucyjny

Zarzuty Prezydenta Andrzeja Dudy, na podstawie których skierował ustawy ratujące Trybunał Konstytucyjny do Trybunału Julii Przyłębskiej, są nieuzasadnione – pisze w [analizie](#) dla Fundacji im. Stefana Batorego dr Tomasz Zalasieński.

Przypomnijmy, że w proponowanych zmianach, nie chodziło o proste przywrócenie standardów obowiązujących przed 2015 r., ale o rozwiązanie problemów systemu kontroli konstytucyjności prawa widocznych także przed kryzysem konstytucyjnym (2015- 2024). Zmiany odnoszą się więc m.in. do zwiększenia konkurencyjności i przejrzystości przy wyborze jego sędziów, zwiększy się też dostęp obywateli do sądu.

Nowa ustawa o Trybunale Konstytucyjnym była inicjatywą społeczną – opracował ją Zespół Ekspertów Prawnych Fundacji, poparło ją kilkadziesiąt organizacji a następnie zostały one zgłoszone przez przedstawicieli większości parlamentarnej. Sejm uchwalił je, uwzględniając większość poprawek Senatu 13 września 2024 r. i przesłał prezydentowi. Ten 7 października 2024 r. zakwestionował n je i przesłał w trybie kontroli prewencyjnej do TK.

Trybunał ma je ocenić na posiedzeniu 20 listopada, ale w przeddzień posiedzenie w tej sprawie przesunięto na 9 grudnia.

Dr Zalasinski nie ukrywa, że jako członek Zespołu Ekspertów Prawnych jest jednym ze współautorów projektów, które stały się podstawą ustaw przyjętych przez Sejm. Punkt po punkcie zbija prawne argumenty Kancelarii Prezydenta. M.in.

- Przeniesienie kompetencji do wyznaczania składów orzekających. Prezydent kwestionuje przeniesienie tej kompetencji z Prezesa TK na Zgromadzenie Ogólne Sędziów, argumentując, że może to wpływać na sprawność działania Trybunału. Tymczasem zmiana ta ma na celu wzmocnienie zasady kolegialności i ograniczenie jednoosobowego wpływu Prezesa na działalność orzeczniczą, co jest zgodne z dążeniem do zapewnienia rzetelności i apolityczności Trybunału.
- Zobowiązanie sędziego TK do pełnienia funkcji do czasu wyboru następcy. Prezydent obawia się, że przepis ten będzie wykorzystywany do opóźnienia wyboru kolejnego sędziego. Zarzut ten jest nieuzasadniony, gdyż jest to standardowa praktyka w wielu instytucjach. Ma na celu zapewnienie ciągłości działania Trybunału.
- Uniemożliwienie byłym prezydentom kandydowania do TK przez cztery lata od zakończenia kadencji. Zdaniem prezydenta jest to niekonstytucyjne ograniczenie dostępu do stanowisk. Tymczasem przepis ten chroni po prostu apolityczność Trybunału i zapobiega konfliktowi interesów (były prezydent oceniający jako sędzia ustawy, które sam podpisywał). Jest to więc zgodne z Konstytucją.
- Prezydent zwraca uwagę na brak precyzyjnych ram czasowych dla działań związanych z wyborem sędziów. Zarzut nie ma uzasadnienia: ustawa zawiera mechanizmy zapewniające regularność obrad Zgromadzenia Ogólnego, co powinno minimalizować ryzyko opóźnień.
- Prezydent kwestionuje przepisy dotyczące terminu przyjęcia ślubowania nowych sędziów przez prezydenta. Tymczasem celem tych przepisów jest wyeliminowanie problemów związanych z zaprzysiężeniem poprawnie wybranych sędziów TK w 2015 r.
- Prezydent kwestionuje możliwość włączania sędziów TK w stanie spoczynku do brania udziału w postępowaniach dyscyplinarnych. Bez tego jednak sąd dyscyplinarny nie może działać - po wyłączeniu zainteresowanych stron brakuje sędziów do rozpatrzenia sprawy. Ustawa naprawia więc poważny błąd systemowy.

Cała analiza dostępna jest tu: <https://www.batory.org.pl/publikacja/analiza-wnioskow-prezydenta-rp-kwestionujacych-konstytucyjnosc-ustaw-reformujacych-trybunal-konstytucyjny/>.

NA RADARZE

Konferencja “Ewolucja państwa i prawa. Refleksje z roku odbudowy praworządności” 28-29 listopada 2024

Fundacja im. Stefana Batorego oraz Helsińska Fundacja Praw Człowieka zapraszamy [na dwudniową konferencję poświęconą refleksji nad upływającym rokiem odbudowy praworządności w Polsce.](#)

Wydarzenie zgromadzi ekspertów i ekspertki oraz praktyczki i praktyków z Polski i zagranicy, którzy podzielą się swoimi spostrzeżeniami na temat kluczowych reform dotyczących praworządności w Polsce. Tematy dyskusji: populizm a demokracja, manipulacje w obszarze praw człowieka, Rola mediów w komunikowaniu praworządności, jak wzmocnić fundamenty niezależnych instytucji.

Podcast Batorego: Rola organizacji społecznych w sytuacjach kryzysowych

Ustawa o ochronie ludności i obronie cywilnej po uchwaleniu przez Sejm 8 listopada trafiła do Senatu. Debata o tym, co jest kluczowe w budowaniu odporności społecznej, nadal trwa. Co mają do powiedzenia ludzie, którzy uczestniczyli w organizowaniu pomocy po powodzi na Dolnym Śląsku? Przykład działań Funduszu Lokalnego Masywu Śnieżnika pokazuje, że sytuacja kryzysowa to maraton, a nie sprint. Wymaga współpracy różnych sektorów: organizacji społecznych, samorządów, firm i mediów. Kluczowe jest zbudowanie lokalnych sieci wsparcia, aby efektywnie reagować na potrzeby. W zarządzaniu kryzysami ważne są jasna komunikacja, kolektywny wpływ oraz myślenie perspektywiczne. Ustawa o ochronie ludności powinna jasno określić zasady współpracy między organizacjami a samorządami.

Całą rozmowę Alicji Zaczek-Żmijewskiej z Zuzanną Komornicką można odsłuchać [TU](#).